

เลขไทยกับภาษาไทย

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

อดีต เมื่อเราวัยสิบกว่าปีก่อน ตอนที่ผู้เขียนไปศึกษาเพิ่มเติมที่ มหาวิทยาลัยฮีบรู (The Hebrew University) ในประเทศอิสราเอล ผู้เขียนต้องติดต่อกับทางบ้านด้วยการเขียนจดหมาย เพราะในยุคนั้น ยังไม่มีอินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็ยังไม่แพร่หลายอย่างเช่น ทุกวันนี้ วันหนึ่งขณะที่ผู้เขียนกำลังเขียนจดหมายอยู่นั้น มีเพื่อน นักศึกษาต่างชาติกลุ่มหนึ่งมาเห็นเข้าจึงขอดูและเมื่อพวกเขาเห็นว่า ผู้เขียนไม่ได้เขียนหนังสือด้วยตัวอักษรละติน โรมัน หรืออารบิก ซึ่งเป็นตัวอักษรหลักที่ใช้กับภาษาสากลของโลกอย่างภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน รัสเซีย และสเปน แต่เป็นตัวอักษรไทย ที่แตกต่าง ออกไปอย่างสิ้นเชิง อีกทั้งยังไม่เหมือนกับตัวอักษรคันจิ (ตัวอักษรที่ใช้ กับภาษาจีน เกาหลี และญี่ปุ่น) อีกด้วย และยิ่งเมื่อพวกเขา ได้รู้ว่าตัวเลขที่ใช้ก็เป็นตัวเลขไทยที่แตกต่างไปจากตัวเลข อารบิก ที่ผู้คนใช้กันอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก อีกทั้ง ไม่ใช่ตัวเลขโรมันที่หลายคนคุ้นเคย พวกเขาจึงชื่นชม ในเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยของเราเป็นอย่างมาก ซึ่ง สร้างความปลาบปลื้มใจให้แก่ผู้เขียนมาจนถึงทุกวันนี้

ปัจจุบัน เมื่อผู้เขียนได้พิจารณาการใช้ภาษาไทย ของคนไทยแล้วรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจอย่างยิ่ง ที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีจิตสำนึกในเรื่องนี้มากนัก แม้จะพอทำได้บ้างว่า เรื่องของภาษา ทั้งการพูด การอ่าน และการเขียน ล้วนเป็นเรื่องของการสื่อสารเพื่อความรู้ ความเข้าใจเป็นสำคัญ ภาษาจึงต้องมีการพัฒนาไป ตามยุคตามสมัย ดังนั้น คำใหม่ๆ ภาษาใหม่ๆ และการผสมผสานทางภาษา ย่อมต้องอุบัติขึ้นเป็นธรรมดา แต่ ถึงกระนั้น ผู้เขียนก็ยังเห็นว่า เราไม่ควรอุดหนุนประติศัน คำหรือจงใจใช้โวหารฉ้อให้ผิดเพี้ยนไปโดยไม่จำเป็น (หากภาษาไทยในปัจจุบันยังสื่อสารกันรู้เรื่อง)

แต่ในกรณีของการใช้ตัวเลข ซึ่งแทบไม่มีความจำเป็นใดๆ เลยที่จะต้องใช้ตัวเลขอารบิกกับภาษาไทย แต่ทุกภาคส่วนล้วนแต่ ใช้ตัวเลขอารบิกควบคู่กับภาษาไทยในแทบทุกกรณี บรรดาสื่อสาร มวลชนทั้งหลาย ทั้งสิ่งพิมพ์และโทรทัศน์ ต่างเสนอข่าวเป็นภาษาไทย ควบคู่ไปกับตัวเลขอารบิก ไม่เว้นแม้แต่ภาคส่วนราชการของไทย ที่เพิ่ง จะมีการณรงค์ให้ใช้ตัวเลขไทยในหนังสือราชการเมื่อไม่นานมานี้เอง แต่ถึงกระนั้นก็ยังมียกหลายภาคส่วนที่ยังไม่มีส่วนร่วมในเรื่องนี้ แต่ประการใด ทั้งๆ ที่ทุกภาคส่วนสามารถลงมือทำได้ แต่ก็ไม่เคยคิด ที่จะทำกันเพราะความเคยชินกับการใช้เลขอารบิก

ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้คิดริเริ่มโครงการใช้เลขไทย โดยเริ่มต้น เมื่อได้รับเลือกเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้แทนคณาจารย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่สภามหาวิทยาลัยแม่โจ้เป็นแห่งแรก และ ประสบความสำเร็จพอสมควรเพราะสภามหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้มีมติให้ ใช้เลขไทยกับรายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย ยกเว้นให้เฉพาะ เอกสารประกอบการประชุม ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการจัดทำ ตรวจสอบ หรือคิดคำนวณ โดยไม่บังคับใช้กับหน่วยงานอื่น (ให้เป็นไปตาม

ความสมัครใจ) แต่ต่อมาเลขไทยก็ถูกใช้ทั้งในประกาศ ระเบียบ และ ข้อบังคับต่างๆ ของมหาวิทยาลัย และหนังสือราชการภายในของ หลายคณะหลายหน่วยงานในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้หันมาใช้เลขไทย มากขึ้นตามลำดับ จนกระทั่งในปัจจุบันหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยใช้ เลขไทยในหนังสือราชการเกือบทุกหน่วยงานแล้ว

วันนี้ มีเรื่องที่น่าสนใจที่มีเยาวชนไทยกลุ่มหนึ่งรวมตัวกัน รมรงค์การใช้เลขไทยและเพิ่งจัดงานนิทรรศการ “เลขไทย : รู้จัก เขียนไม่ได้ นึกไม่ถึง” ที่มีวเซียมสยามไปเมื่อวันที่ ๒-๓๐ เมษายน ที่ผ่านมา แม้จำนวนเยาวชนที่มีจิตสำนึกเช่นนี้จะมีจำนวนน้อย แต่ถ้าผู้ใหญ่ในทุกภาคส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เชื่อว่าจะทำให้เยาวชนมีจิตสำนึกมากขึ้น เป็นลำดับ และนั่นนับเป็นวิธีการปลูกจิตสำนึกของความเป็นไทยให้กับ คนรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งดีกว่าการไปจัดงานเผยแพร่ศิลป วัฒนธรรมในต่างประเทศ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมและอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทยน้อยมาก เพราะเป็นงานที่ฉาบฉวยเป็นอย่างยิ่ง และเทียบไม่ได้กับงานนิทรรศการของเยาวชนกลุ่มนี้ แต่ก็ไม่รู้ว่ กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นจิตสำนึกในความเป็นไทยของ ผู้ใหญ่ในสังคมไทยได้บ้างหรือยัง? แต่อย่างน้อยก็ช่วยสะกิดให้ ผู้เขียนลุกขึ้นมาร่วมรณรงค์ในเรื่องนี้อีกคำรบหนึ่ง

อนาคต ผู้เขียนอยากเห็นคนไทยใช้เลขไทยแทนเลขอารบิก กันให้มากขึ้น โดยมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาคราชการและเอกชน เป็นผู้นำในการใช้เลขไทย และควรใช้เลขอารบิกคู่กับภาษาไทยตาม ความจำเป็นเท่านั้น หากสิ่งไหนเรื่องใดไม่จำเป็นก็หันกลับมาใช้ เลขไทยทั้งหมด. ยกตัวอย่างเช่น

หนังสือไทยสำหรับคนไทย หนังสือไทยทุกประเภทที่พิมพ์ มาเพื่อให้นักไทยอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือแบบเรียน วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์เหล่านี้มีแต่คนไทยเท่านั้นที่อ่านจึงไม่มี เหตุผลหรือความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้เลขอารบิกควบคู่กับภาษาไทย อย่างน้อยเลขของหน้าหนังสือก็สามารถใช้เลขไทยได้โดยไม่มีผลต่อ รูปลักษณะใดๆ ของหนังสือเลย ในปัจจุบันก็เห็นมีแต่หนังสือประกาศ ราชกิจจานุเบกษา และกฎหมายไทยเท่านั้น ที่ยังคงใช้เลขไทย นอก

มาตรา หัวข้อและเลขหน้า แต่สิ่งพิมพ์อื่นๆ นอกนั้น ล้วนใช้เลขอารบิกเกือบทั้งสิ้น แม้แต่พจนานุกรมไทยบางฉบับยังไม่ยอมใช้เลขไทยบอกเลขหน้า แต่อย่างไรก็ดี ยังมีนิตยสารและวารสารไทยบางฉบับที่นำขยของสรรเสริญในจิตสำนึกความเป็นไทยของคณะผู้จัดทำ เพราะยังคงยืนหยัดใช้เลขไทยบอกหน้าอยู่ (แม้ว่าจะไม่ได้ใช้เลขไทยทั้งหมดก็ตาม) เช่น นิตยสารสกุลไทย ศิลปวัฒนธรรม และอนุสาร อ.ส.ท. เป็นต้น แต่ก็นับว่ามีอยู่น้อยเต็มทีเมื่อเทียบกับหนังสือไทยอีกมากมายในตลาดหนังสือทั่วไป ซึ่งเรื่องนี้กระทรวงศึกษาธิการควรที่จะเป็นผู้นำในการรณรงค์หรือส่งเสริมให้ใช้เลขไทยกับหนังสือที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงก่อนเป็นอันดับแรก

เลขบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนของคนไทยเป็นหลักฐานที่ทางราชการไทยออกให้แก่คนไทยทุกคน เพื่อใช้แสดงสถานภาพความเป็นคนไทยในราชอาณาจักรไทย ซึ่งใช้ได้เฉพาะภายในประเทศไทยเท่านั้น หากเดินทางไปประเทศอื่นก็ต้องใช้พาสปอร์ต (Passport) แทน แต่เลขบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทยกลับไม่ใช่เลขไทย และบนบัตรก็ไม่ปรากฏตัวเลขไทยเลย แม้แต่ตัวเดียว ไม่ว่าจะป็นวันเดือนปีเกิดของเจ้าของบัตร หรือวันที่ออกบัตรและวันที่บัตรหมดอายุ ซึ่งไม่ทราบว่าจะเหตุใดกระทรวงมหาดไทยจึงไม่คิดปรับปรุงแก้ไขเสียบ้าง เพราะคนไทยหลายคนคงอยากมีบัตรประชาชนที่แสดงสถานะถึงความเป็นไทยแท้ๆ หากมีอุปสรรคอะไร ช่วยบอกคนไทยผู้มีสิทธิ์ถือบัตรประชาชนด้วยเถาะ

ป้ายทะเบียนรถ ทะเบียนรถของประเทศไทย ออกโดยหน่วยงานราชการไทยและให้คนไทยใช้ในประเทศไทย แต่กลับไม่ยอมใช้เลขไทยบนแผ่นป้ายทะเบียน จึงนับเป็นเรื่องน่าแปลกที่เลือกใช้ตัวเลขอารบิกแทนที่จะใช้ตัวเลขไทย (ใครรู้สาเหตุว่า เป็นเพราะอะไร ช่วยบอกที) จะว่าเพื่อความเป็นสากลก็คงไม่ใช่ เพราะทะเบียนรถมีตัวอักษรไทย (ก-ฮ) กำกับอยู่ด้วย เห็นจะมีก็แต่รถในราชการทหารของกองทัพไทยและบางหน่วยงานเท่านั้นที่ใช้เลขไทยมาโดยตลอด ซึ่งก็ไม่เห็นจะมีปัญหาอะไร

กระทรวงคมนาคมของไทยจึงควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเสียที เพราะมีคนไทยจำนวนมากไม่น้อยที่อยากมีป้ายทะเบียนรถที่ใช้ตัวเลขไทย(มันเท่คือออก) หากติดขัดตรงไหน ช่วยบอกผู้มีสิทธิครอบครองรถในประเทศไทยหน่อยเถาะ

ตัวเลขที่ใช้กับงานศิลปวัฒนธรรม นับเป็นเรื่องที่น่าเจ็บปวดเป็นอย่างยิ่งที่บางครั้งพบว่าสุจิบัตรหรือ

บัตรเข้าชมงาน ป้ายโฆษณา และป้ายบนเวทีของงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยก็ยังใช้ตัวเลขอารบิกบอกวันเวลาและสถานที่จัดงาน เช่น งานสืบสานประเพณีของท้องถิ่น งานวันไหว้ครู งานวันลอยกระทง งานวันสงกรานต์ งานทำบุญตักบาตร งานทอดกฐิน และผ้าป่า เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณของความเป็นไทยที่มีอยู่เพียงน้อยนิดของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้ที่คิดจะจัดงานประเภทนี้ควรต้องตระหนักในจิตวิญญาณความเป็นไทยของตนให้มากกว่าคนอื่น ๆ และกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวฯเคยได้ดำเนินการหรือวางมาตรการอะไรเกี่ยวกับประเด็นนี้ไว้บ้างหรือเปล่า ชี้แจงให้คนที่ยังมีจิตวิญญาณในความเป็นไทยอยู่ทราบบ้างก็ดี

นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายๆ กรณีที่มีการใช้ตัวเลขอารบิกด้วยความเคยชิน ซึ่งเป็นเรื่องที่อยากจะว่ากล่าวกัน เพราะเป็นกันแทบทุกคน (รวมทั้งผู้เขียนด้วย)

คำถามจึงมีอยู่ว่า ใครทำให้คนไทยเคยชินกับการใช้เลขอารบิกแทนเลขไทย สื่อมวลชนไทยหรือภาคราชการไทย กระทรวงศึกษาธิการควรต้องมีส่วนรับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงหรือไม่ เพราะผู้ที่มีส่วนฝึกหัดให้คนไทยขีดเขียนเป็นก็คือ โรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการนั่นเอง และที่สำคัญ กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวฯเคยได้ทำอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้บ้าง

ผศ.สุพจน์ เอียงกัญญา
คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้